

บทที่ 6

การจัดการเงินทุนหมุนเวียน

ผศ. อรทัย รัตนานนท์

ผศ.ดร.ณัฐชาณ์ ผาสุข

หัวข้อเนื้อหา

- เงินทุนหมุนเวียน
- การจัดการเงินทุนหมุนเวียน
- วัตถุประสงค์ของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน
- ประเภทของเงินทุนหมุนเวียน
- หลักการจัดการเงินทุนหมุนเวียน
- ระดับของเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสม
- ปัจจัยที่กำหนดปริมาณเงินทุนหมุนเวียน
- การวัดประสิทธิภาพของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียน (working capital) หมายถึง จำนวนเงินที่ลงทุนไปในสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด

1. เงินสด (cash)
2. หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด (marketable securities)
3. ลูกหนี้การค้า (accounts receivable)
4. สินค้าคงเหลือ (inventory)

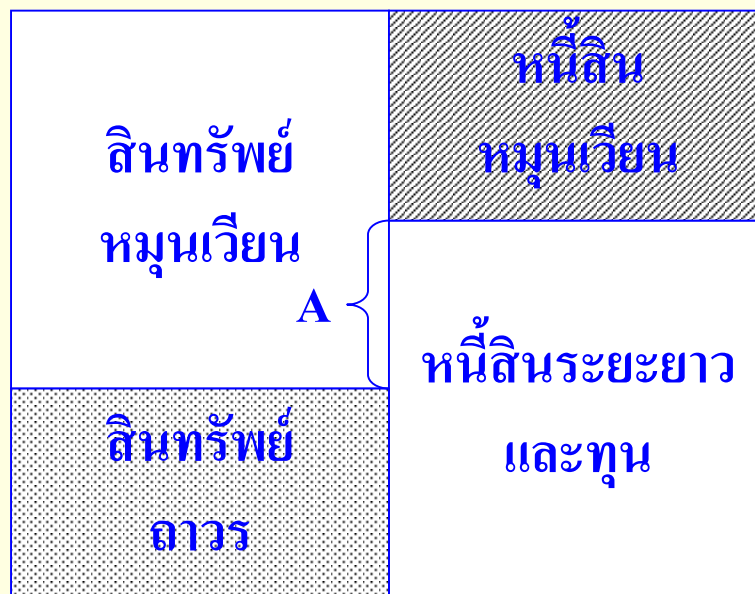
เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (net working capital)

หมายถึง ผลต่างของจำนวนเงินรวมที่ลงทุนไปในสินทรัพย์
หมุนเวียน หักด้วยจำนวนเงินรวมของหนี้สินหมุนเวียน

$$\text{เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ} = \text{สินทรัพย์หมุนเวียนรวม} - \text{หนี้สินหมุนเวียนรวม} \quad \text{----- (1)}$$

1. กรณีกำของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นบวก (positive position)

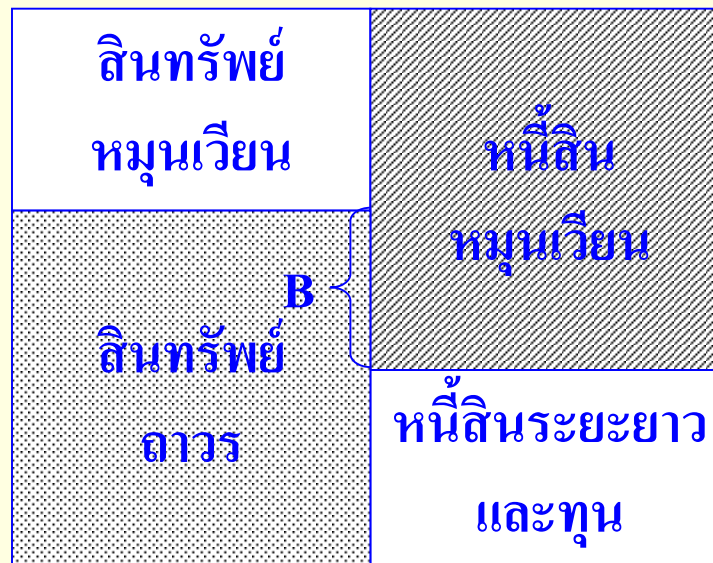
หมายถึง จำนวนเงินทุนหมุนเวียนที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนรวมมากกว่า
หนี้สินหมุนเวียนรวม

ภาพที่ 6.1 ค่าของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นบวก

2. ค่าของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นลบ (negative position)

หมายถึง จำนวนเงินทุนหมุนเวียนที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนรวมน้อยกว่า
หนี้สินหมุนเวียนรวม

ภาพที่ 6.2 ค่าของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นลบ

3. ค่าของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นศูนย์ (zero position)

หมายถึง จำนวนเงินทุนหมุนเวียนโดยมีสินทรัพย์หมุนเวียนรวมเท่ากับ
หนี้สินหมุนเวียนรวม

สินทรัพย์ หมุนเวียน	หนี้สิน หมุนเวียน
สินทรัพย์ ถาวร	หนี้สินระยะยาว และทุน

ภาพที่ 6.3 ค่าของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นศูนย์

การจัดการเงินทุนหมุนเวียน

การจัดการเงินทุนหมุนเวียน (working capital management) หมายถึง การบริหารในส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนอันได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ และการบริหารหนี้สินหมุนเวียน

	สภาพคล่อง	ความสามารถ ในการทำกำไร	ความเสี่ยง
การลงทุนในสินทรัพย์ หมุนเวียนมาก	สูง	ต่ำ	ต่ำ
การใช้เงินทุนจากหนี้สิน หมุนเวียนมาก	ต่ำ	สูง	สูง

ภาพที่ 6.4 การจัดการเงินทุนหมุนเวียน

วัตถุประสงค์ของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

- เพื่อให้ธุรกิจพยายามกำหนดปริมาณเงินทุนหมุนเวียนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ประเภทของเงินทุนหมุนเวียน

1. สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนถาวร (permanent current assets)

หมายถึง จำนวนสินทรัพย์หมุนเวียนที่แต่ละธุรกิจจะต้องดำรงไว้ขั้นต่ำ

2. สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนชั่วคราว (temporary current assets)

หมายถึง จำนวนสินทรัพย์หมุนเวียนที่แต่ละธุรกิจจะต้องดำรงไว้
เพิ่มเติมจากจำนวนเงินสดขั้นต่ำ

เงินทุนหมุนเวียนตามลักษณะของการลงทุน

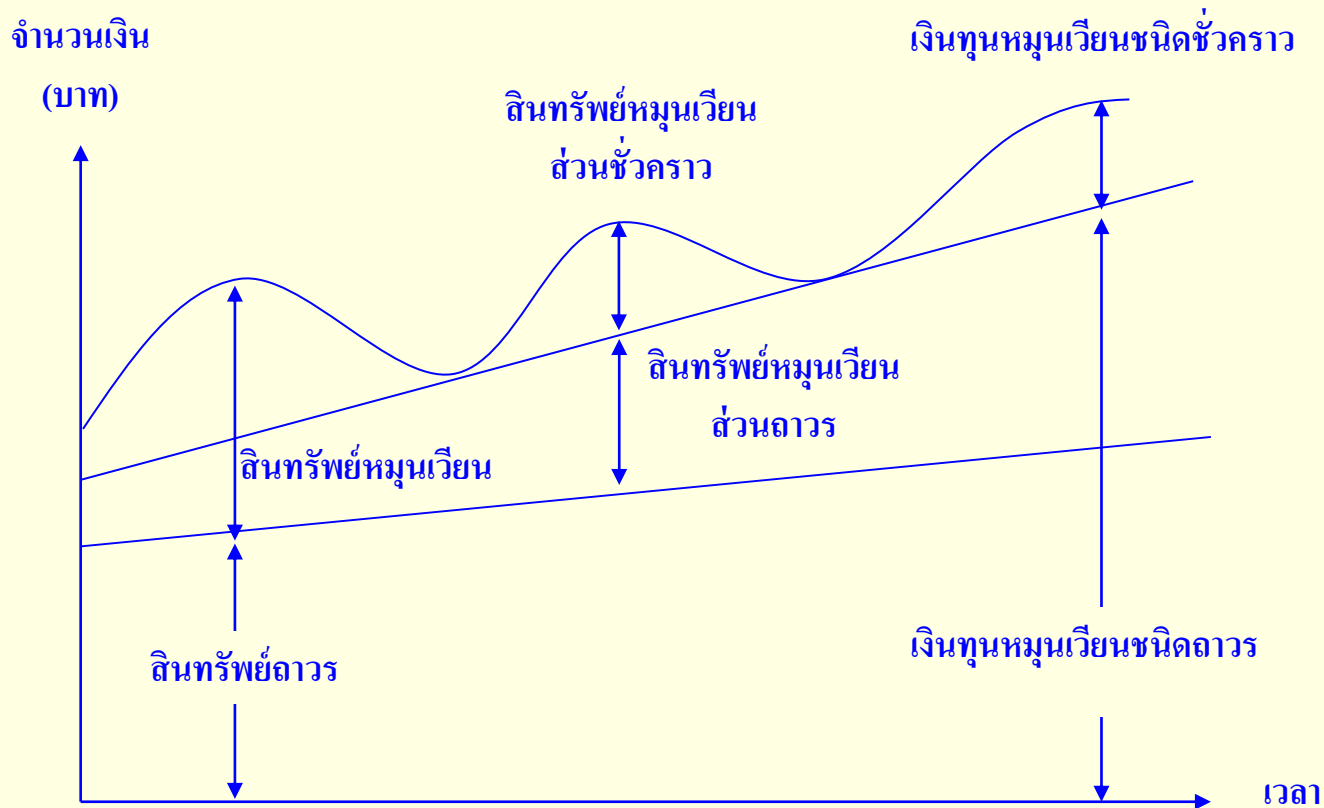
1. เงินทุนหมุนเวียนชนิดถาวร (permanent working capital)

หมายถึง เงินทุนหมุนเวียน ที่จะใช้ลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนถาวร

2. เงินทุนหมุนเวียนชนิดชั่วคราว (temporary working capital)

หมายถึง เงินทุนหมุนเวียนที่จะใช้ลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนชั่วคราว

ภาพที่ 6.5 เงินทุนหมุนเวียนชนิดถาวรและเงินทุนหมุนเวียนชนิดชั่วคราว

หลักการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจ

1. สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนถาวร

ธุรกิจควรจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะยาว มาลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนถาวร

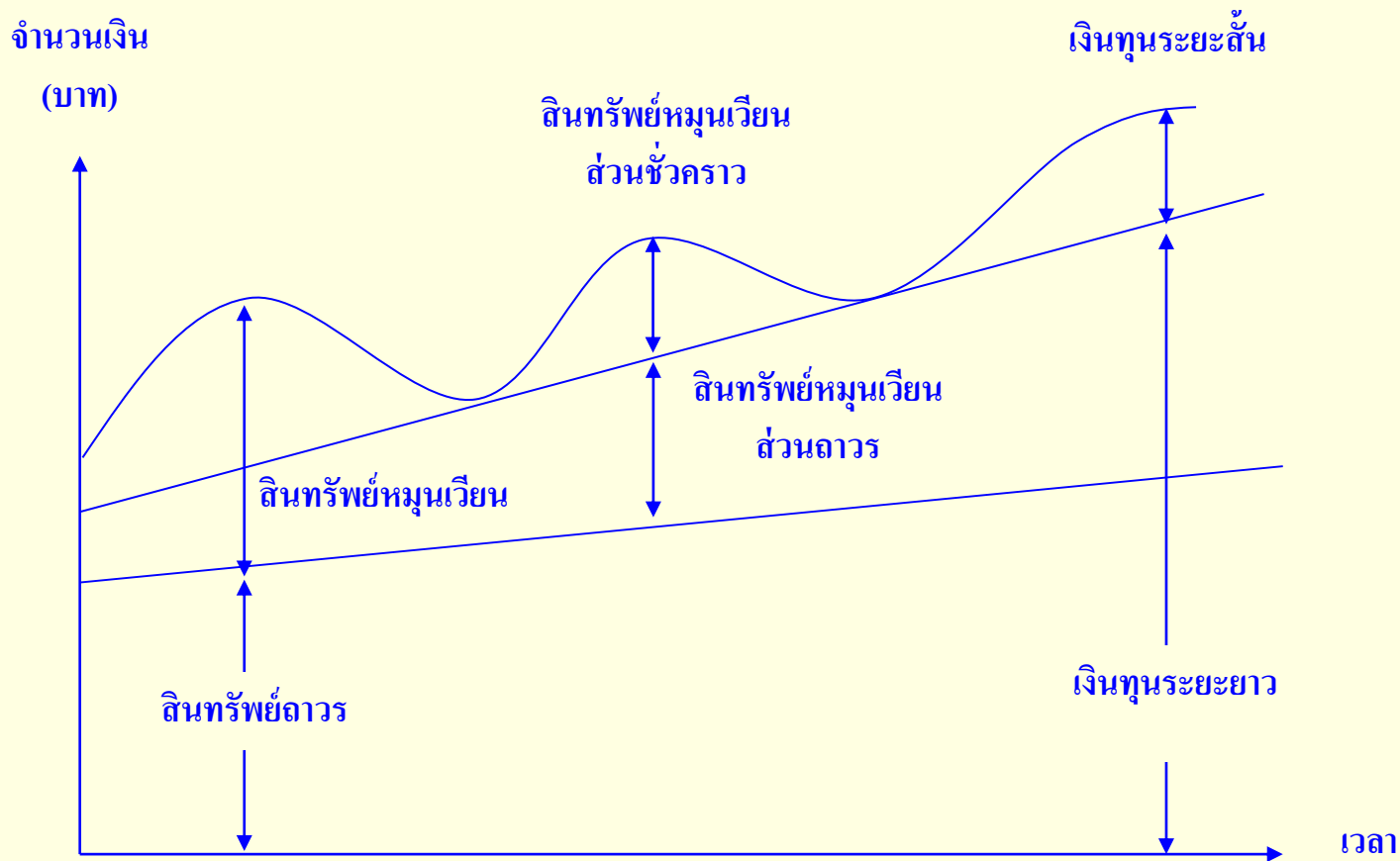
2. สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนชั่วคราว

ธุรกิจควรจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะสั้นมาลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนชั่วคราว

3. สินทรัพย์ถาวร

ธุรกิจควรจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะยาวมาลงทุนในสินทรัพย์ถาวร

ภาพที่ 6.6 แหล่งเงินทุนที่จัดหาลงทุนในสินทรัพย์แต่ละประเภท

ระดับของเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสม

1. ความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยง
2. นโยบายของผู้บริหาร
3. ความสามารถในการจัดหาเงินทุน
4. ขนาดและประเภทของธุรกิจ

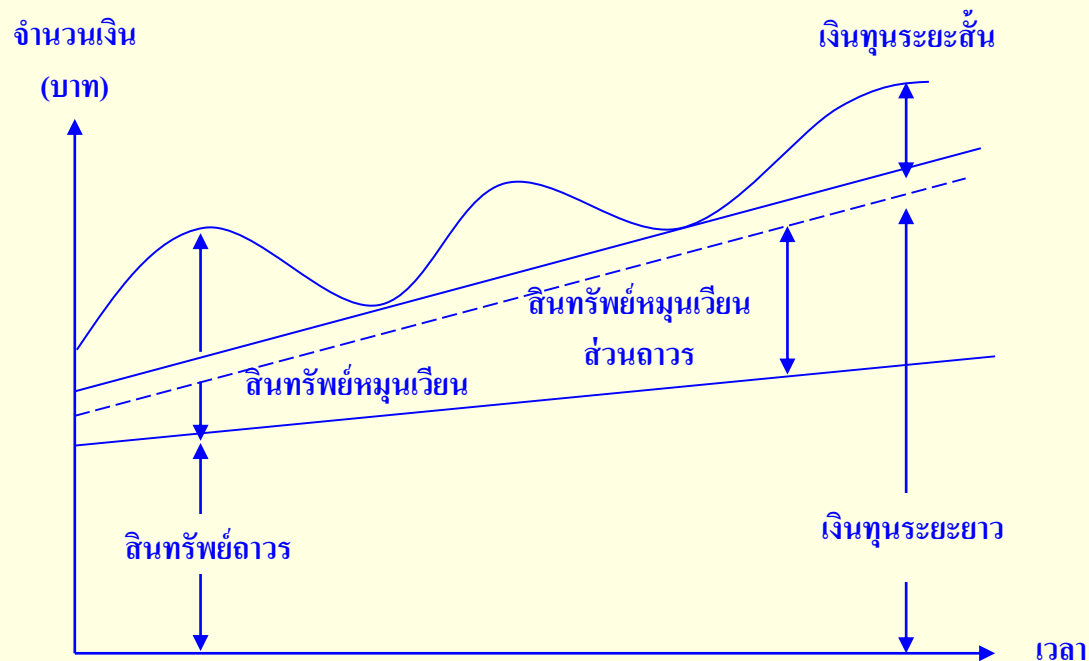
1. ความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยง

1.1 กรณีที่ธุรกิจลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์ถาวร

1.2 กรณีที่ธุรกิจลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าสินทรัพย์ถาวร

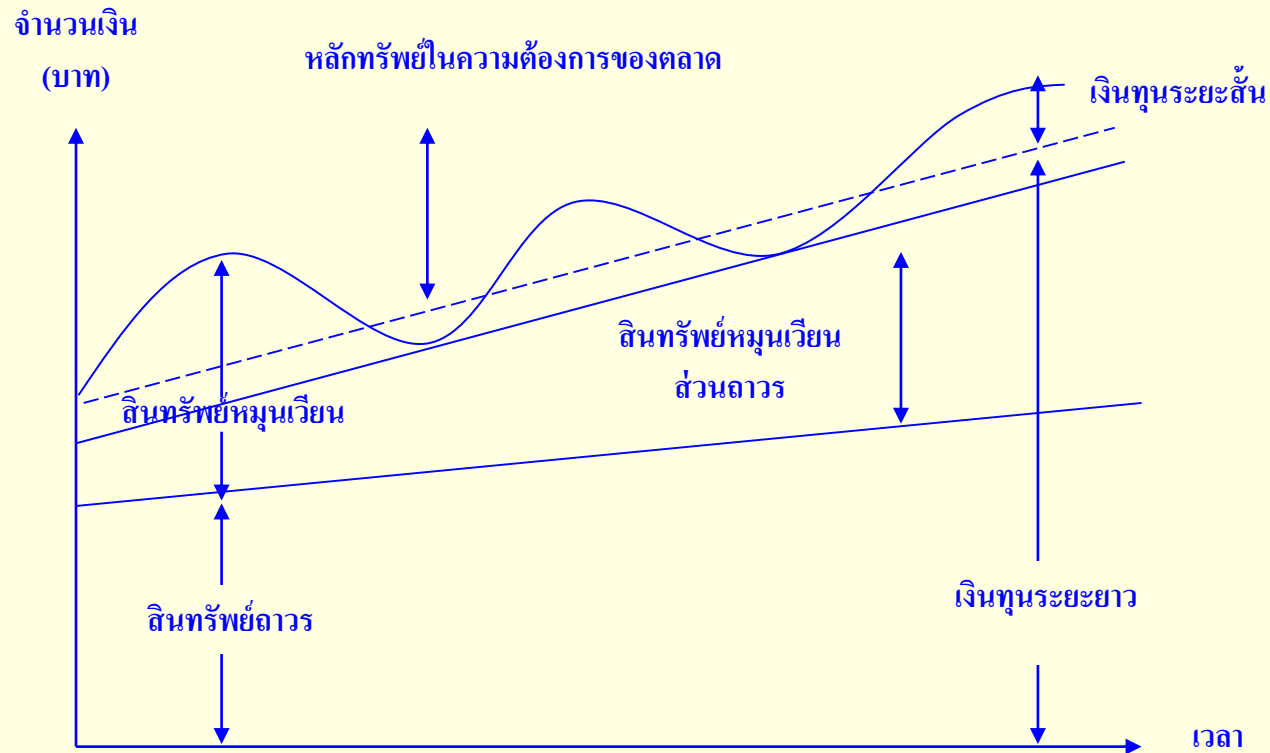
2. นโยบายของผู้บริหาร

2.1 นโยบายแบบกล้าได้กล้าเสียหรือกล้าเสี่ยง (aggressive financing policy)

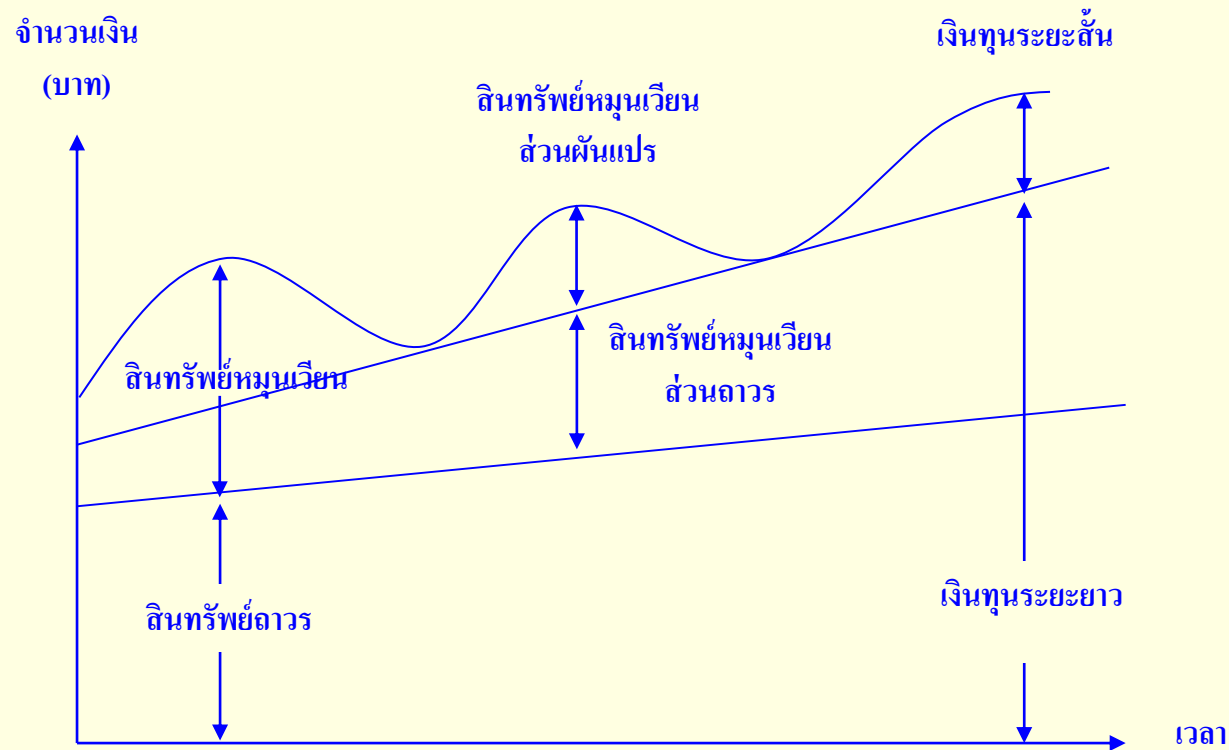
ภาพที่ 6.7 นโยบายของผู้บริหารแบบกล้าเสี่ยง

2.2 นโยบายแบบระมัดระวังหรือไม่กล้าเสี่ยง (conservative financing policy)

ภาพที่ 6.8 นโยบายของผู้บริหารแบบไม่กล้าเสี่ยง

2.3 นโยบายยืดอกความมั่นคงหรือสายกลาง (hedging financial policy)

ภาพที่ 6.9 นโยบายของผู้บริหารแบบสายกลาง

3. ความสามารถในการจัดหาเงินทุน

4. ขนาดและประเภทของธุรกิจ

ปัจจัยที่กำหนดปริมาณเงินทุนหมุนเวียน

1. ปริมาณการขายของธุรกิจ (volume of sales)
2. ฤดูกาลและวัฏจักร (seasonal and cyclical)
3. เทคโนโลยี (technology)
4. นโยบายของธุรกิจ (business policy)
5. สภาพการแข่งขัน (competition environment)
6. ขนาดและประเภทของธุรกิจ (size and line of the firm)
7. สภาพคล่อง (liquidity)
8. นโยบายของรัฐ (government policy)

การวัดประสิทธิภาพของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

$$\text{CCC} = \text{DSO} + \text{DSI} - \text{DPO} \quad \text{----- (2)}$$

เมื่อ $\text{CCC} =$ วงจรการเปลี่ยนแปลงของเงินสด

โดย $\text{ระยะเวลาในการเรียกเก็บหนี้ (DSO)} = \frac{\text{ลูกหนี้การค้า x จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{ยอดขาย}}$

$\text{ระยะเวลาการหมุนของสินค้า (DSI)} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือ x จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{ยอดขาย}}$

$\text{ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ (DPO)} = \frac{\text{เจ้าหนี้การค้า x จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{ยอดขาย}}$

ตัวอย่างที่ 6.4 จากข้อมูลในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 วงจรการเปลี่ยนแปลงเงินสดของบริษัท รักสยาม จำกัด

รายการ	25X1	25X2	25X3	25X4	25X5	25X6	25X7
ระยะเวลาในการเรียกเก็บหนี้ (DSO)	35	38	44	50	37	32	30
ระยะเวลาการหมุนของสินค้า (DSI)	60	40	30	25	20	18	10
ระยะเวลาในการจ่ายชำระหนี้ (DPO)	41	58	50	48	55	60	62
วงจรการเปลี่ยนแปลงของเงินสด (CCC)	54	20	24	27	2	(10)	(22)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

1. ทำให้ทราบระดับของเงินทุนหมุนเวียนอย่างเหมาะสม
2. ทำให้ทราบถึงความสมดุลระหว่างสภาพคล่องกับความสามารถในการทำกำไร
3. ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร
4. ทำให้ทราบถึงแหล่งในการจัดหาเงินทุน ให้มีความสอดคล้องกับการลงทุน

ตัวอย่างที่ 1 ต่อไปนี้เป็นข้อมูลบางส่วนในงบดุล และงบกำไรขาดทุน ของบริษัท
แก่ง จำกัด บริษัท กล้า จำกัด และบริษัท กาจ จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

	หน่วย: พันบาท		
งบดุล	บริษัท แก่ง	บริษัท กล้า	บริษัท กาจ
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน	400	300	150
สินทรัพย์ถาวร	<u>300</u>	<u>300</u>	<u>300</u>
รวมสินทรัพย์	<u>700</u>	<u>600</u>	<u>450</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สินหมุนเวียน	250	200	100
หนี้สินระยะยาว	150	100	50
หุ้นสามัญ	<u>300</u>	<u>300</u>	<u>300</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>700</u>	<u>600</u>	<u>450</u>

หน่วย:พันบาท

งบกำไรขาดทุน	บริษัท เก่ง	บริษัท กล้า	บริษัท กาจ
ขายสุทธิ	200	200	200
กำไรสุทธิ	21	21	21
อัตราส่วนทางการเงิน			
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน(เท่า)	1.60	1.50	1.50
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (%)	3.00	3.50	4.67
เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (บาท)	150	100	50

จากตัวอย่างข้างต้น จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้บริหารในการ
กำหนดระดับของเงินทุนหมุนเวียน ดังนี้

1.บริษัทที่ผู้บริหารมีลักษณะความกล้าเสี่ยง ได้แก่ บริษัท กาจ กำจัด
เนื่องจากมีสภาพคล่องต่ำ (50) ความสามารถในการทำกำไรสูงและความเสี่ยงสูง
(4.67%) เนื่องจากลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (300) มากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน (150)

2.บริษัทที่ผู้บริหารมีลักษณะไม่กล้าเสี่ยง ได้แก่ บริษัท เก่ง จำจัด
เนื่องจากมีสภาพคล่องสูง(150) ความสามารถในการทำกำไรต่ำ และความเสี่ยงต่ำ
(3.00%)เนื่องจากลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (300) น้อยกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน

3.บริษัทที่ผู้บริหารมีลักษณะยึดความมั่นคง ได้แก่บริษัท กล้า จำกัด
เนื่องจากมีสภาพคล่องปานกลาง (100) มีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (300)
เท่ากับสินทรัพย์หมุนเวียน (300) ความสามารถในการทำกำไรปานกลาง (3.50)
ความเสี่ยงปานกลาง

ตัวอย่างที่ 2 ต่อไปนี้เป็นข้อมูลบางส่วนในงบกำไรขาดทุนและงบดุล ของบริษัท ดำ จำกัด บริษัท แดง จำกัด และบริษัท เขียว จำกัด

หน่วย:พันบาท

รายการ	บริษัท ดำ	บริษัท แดง	บริษัท เขียว
ขายสุทธิ	500	500	500
กำไรสุทธิหลังหักภาษี	75	75	75
สินทรัพย์หมุนเวียน	150	125	100
สินทรัพย์ถาวร	125	125	125
สินทรัพย์รวม	275	250	225
หนี้สินหมุนเวียน	125	125	125

ข้อสรุปจากโจทย์

1.บริษัททั้ง 3 มียอดขายเท่ากัน (500,000 บาท) กำไรสุทธิหลังหักภาษีเท่ากัน (75,000 บาท) และสินทรัพย์ถาวรเท่ากัน (125,000)

2.บริษัททั้ง 3 มีขนาดของสินทรัพย์หมุนเวียนต่างกันคือ 150,000 บาท 125,000 บาท และ 100,000 บาท ตามลำดับ

ดังนั้นผลกระทบที่เกิดจากการถือสินทรัพย์หมุนเวียนต่างกัน มีดังนี้

1.ผลกระทบต่อกำไรได้แก่

1.1ความสามารถในการทำกำไรของทั้ง 3 บริษัทเท่ากัน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ(\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ขายสุทธิ}} \times 100$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{75,000}{500,000} \times 100$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = 15\%$$

ผลการคำนวณ จะเห็นว่า ทั้ง 3 บริษัทมีกำไรสุทธิที่เท่ากันคิดเป็น 15% ของยอดขาย

1.2 ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของทั้ง 3 บริษัทไม่เท่ากัน
ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (รอบ)} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

$$\begin{aligned}\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (บริษัทดำ)} &= \frac{500,000}{275,000} \\ &= 1.82 \text{ รอบ}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (บริษัทแดง)} &= \frac{500,000}{250,000} \\ &= 2 \text{ รอบ}\end{aligned}$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม (บริษัทเขียว)} = \frac{500,000}{225,000}$$
$$= 2.23 \text{ เท่า}$$

ผลการคำนวณ จะเห็นว่าบริษัท เขียว จำกัด มีประสิทธิภาพในการใช้
สินทรัพย์สูงสุด 2.23 เท่า

1.3 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ของทั้ง 3 บริษัท จะไม่เท่ากัน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

$$\begin{aligned} \text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (บริษัทดำ)} &= \frac{75,000}{275,000} \\ &= 27.28 \% \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (บริษัทแดง)} &= \frac{75,000}{250,000} \\ &= 30\% \end{aligned}$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (บริษัทเขียว)} = \frac{75,000}{225,000}$$
$$= 33.34\%$$

ผลการคำนวณ จะเห็นว่าบริษัท เขียว จำกัด มีผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์สูงสุด คือ 33.34 %

ตัวอย่างที่3 บริษัท รักดี จำกัด ได้พยากรณ์ยอดขายในปี 25x1 เท่ากับ 2,000,000 บาท และกำไรสุทธิหลังหักภาษีเท่ากับ 210,000 บาท ปัจจุบันบริษัทมีสินทรัพย์ถาวรเท่ากับ 500,000 บาท บริษัทต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ 30% การกำหนดปริมาณเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสมของบริษัทคำนวณ ได้ดังนี้

ให้ $A =$ สินทรัพย์รวม

$B =$ สินทรัพย์หมุนเวียน / เงินทุนหมุนเวียน

$A = B +$ สินทรัพย์ถาวร

$A = B + 500,000$

$$ROA = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

$$30\% = \frac{210,000}{A}$$

$$\frac{30}{100} = \frac{210,000}{A}$$

$$30A = 21,000,000$$

$$A = 700,000 \text{ บาท}$$

$$\text{จาก } A = B + \text{สินทรัพย์ถาวร}$$

$$700,000 = B + 500,000$$

$$B = 200,000 \text{ บาท}$$

ผลการคำนวณ จะเห็นได้ว่า ขนาดของเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสมของบริษัท รัก
ดี จำกัด เท่ากับ 200,000 บาท จึงจะทำให้มีผลตอบแทนจากการลงทุนใน
สินทรัพย์เท่ากับ 30%

Q&A

